

Socialna Evropa in notranji trg

Socialni dumping, napoteni delavci in prekarstvo

Pred 15 leti so imeli sanje, danes imajo ovire

Pretok storitev v EU

Obrtniki in podjetniki s težavami zaradi protekcionizma in političnega preigravanja

STRAN 2

LJUBLJANA – Evropska unija temelji na prostem pretoku blaga, storitev, kapitala in ljudi. Ven dar se pri izvajanjju teh temeljnih svoboščin v praksi pokažejo številne ovire. Čezmejno izvajanje storitev je, denimo, pogosto tarča političnega preigravanja in protekcionizma.

NEJC GOLE, SUZANA KOS

Jutri bo minilo 15 let od vstopa Slovenije v EU. »Ko smo vstopali v EU, smo obrtniki in podjetniki pričakovali, da bomo lahko prosto opravljali storitve v državah EU. Zdaj pa se srečujemo s številnimi administrativnimi ovirami pri čezmejnem opravljanju storitev,« poudarja Branko Meh, predsednik OZS. Dodatne ovire postavlja nadzor na avstrijski meji.

Na skupnem trgu EU je še veliko ovir, ki omejujejo trgovino, investicije in pretok ljudi med državami članicami. Pretoka delovne sile znotraj EU skorajda ni. V okviru 1,1 milijona ljudi, kar je migriralo le pol odstotka vse delovno aktivne populacije, kažejo podatki Eurostata. Skromen je tudi pretok storitev. Te ustvarijo dve tretjini celotnega BDP v EU, vendar izvoz storitev med članicami EU predstavlja le okrog sedem odstotkov BDP.

Težava je tudi, opozarja ekonomist Anže Burger, da države ekonome še niso v celoti implementirale pravnih aktov EU v svojo zakonodajo in se zato pravila skupnega trga ne izvajajo v praksi. Končno leta 2017 je bilo tako pri komisiji odprtih kar 1559 postopkov za neizpolnitve obveznosti.

kažejo podatki Eurostata. FOTO VORANC VOGEL, JURE ERŽEN

Nacionalne meje hromijo pretok storitev

Med socialo in trgom V ospredju bitka
bogatih proti socialnemu dampingu
z vzhoda – Težave podjetij v tujini

BRUSELJ, LJUBLJANA – Čeprav storite načeloma veljajo za most rasti v EU, je njihovo čezmejni izvajanje skladno z načelom prostega pretoka pogosto tem protestičnega preigravanja in protekcionizma.

PETER ŽERJAVIČ, SUZANA KO
NEJC GOLE

Na starci celini je po vseh krizah zadnjega obdobja skoraj utonilo v pozabje, kakšne pretrese je sredi sprejemanja desetletja povzročalo na notranjem trgu EU. V žargonu je poimenovana po njem komisarju za notranji trg, Nizozemu Fritsu Bolkesteinu. Osnovni cilj direkutive je bil čim bolj liberalizirati storitve in olajšati delovanje njihovim ponudnikom v EU. Prostti pretok storitev na bolj kočljivih področjih, kakor so transport, zdravstvo ali finance, že tako ni bil predviden.

Klub nacelom
pretok v praksi številne adm.
nistrativne in druge omejitve na
nacionalni ravni ovirajo prihod
konkurence iz drugih članic. Pod
pritiskom - bolj trdi levičarji in
članice predloge razglasili
vsi, da je potreben eksplikativni

- Storitve so tarča političnega preigravanja in protekcionizma.
  - Nadzor na meji omejuje pretok blaga in storitev.
  - Slovenskim gradvincem se ne splača iti v Avstrijo.

Anže Burger
ekonomist

poceni delavcev z vzhoda, slabši okoliški standardi. Največ očitkov je bilo na račun načela izvora: za ponudnike, v kateri bi veljala pravila članice, v kateri ima sedež. Obveljalo je, da bi ponudniki morali spoštovati delovne standarde, kakršnimi veljajo v članici, v kateri opravljajo storitev.

Omejitve na digitalnem trgu

Po Bolkestejnovi návrhu na področju storitev ni bila petletnem mandatu evropske komisije pod vodstvom Jean-Claudea Junckerja, ki se bo iztekel jeseni, že je bilo veliko energije usmerjene, v čezmejno delovanje storitev na enotnem digitalnem trgu. Čeprav tisti bil tak trg sam po sebi zelo nujen, pa njen delovale

nači bježiš, čežmjenj, so na njih
številne nacionalne omejitve. Za-
te so se odločala tudi podjetja. Za-
Denimo: šeleg z uredbo iz lanskega
februarja je bilo prepovedano ne-
upravljeno geografsko blokiranje
in tako napak izdelkov.

žavljani določenih članic so se vredno diskriminirani kot potrošniki in internetnih nakupov, naročnini na ekaterje telekomunikacijske storitve in tudi kot uporabniki storitev javnih storitev. Mobilnost profesionalnih storitev je še vedno omejena zaradi več kot pet tisoč reguliranih poklicev v Sloveniji, čeprav obstajajo posebne kvalifikacije za izvajanje takih poklicev. Izvajalci

ot Sloveniji zaradi
potitev delavcev

drugi strani je evropska zvezda delavcev v gradbeni in lesni industriji februarja prijavila svojeno pri evropski komisiji, da daje svojim podjetjem apotivnih delavcev v tujino. O tem bi omogočala slovenska zakonodaja, ki ne zahteva plačila socialnih prispevkov za del pliče napotenega delavca. Tako naj bi slovenska podjetja v tujini zadržala slovensko podjetja, konkurenčno prednost. V združenju zatrjujejo, da je Slovenija postala vstopna točka za izvoz počeni delovne sile iz Albanije, BiH, Makedonije in Srbije v članice EU.

Ali bo evropska komisija zaradi postopek, po zadnjih informacijah ni znano. Je na Sloveniji pod drobnogledom, saj število izdanj dovoljenj za napotnike hitro narašča. Leta 2016 jih je bilo po besediljski statistikah 164.226 ali dobrih šestkrat več kot leta 2010. Njivej je gradbincev. Več napotnikov imata le Poljska in Nemčija. Po deležu napotnikov v celotni strukturi zaposlenih je Slovenija na prvem mestu v EU. Predvsem Francija je v zadnjih letih bila veliko bitko proti liberalnim ureidelavcem v drugo odločanja.

Kaj pravijo v Sloveniji?

Robert Sever, direktor združenja ureditev, po kateri morajo biti napotniki delavci iz tujih držav plačani po minimalnih zahtevah, ki veljajo v tej državi. Če se, na primer, opravi prevoz iz Slovenije v Nemčijo, mora biti voznik za čas vožnje po Nemčiji plačan z minimalno nemško urno postavko. S tem države članiceomejijo konkurenco iz držav z nižjimi plačami, je povedal Sever: "To jeomejovanje prostega pretoka blaga in storitev."

"S tem se omisuje tudi nadzorovanje, da države ne bodo

veli napotitev doma.
članico za krajsi čas, v katerem
ostanejo socialno zavarovani
doma.

Ta se omejuje na notranjih mejah. Vec u schengenskem območju je leta 2015 uvedlo nadzor na državnih mejah, med njimi je bila tudi Avstrija. Ta je ta mesec na sloven

ski in madžarski meji podaljšala nadzor najmanj do novembra, ker pravi, da pričakujejo več prebežnikov. "Ta nadzor se kaže tudi v čakalni dobi, ko tovornjaki v dolgih kolonah stojijo pred predorom Karavanke," je poudaril Sever.

Protekcionizem v gradbeništvu

Javnonaročniška zakonodaja v evropskih državah temelji na evropski direktivi, zato so si sistemi javnega naročanja med slovenskimi in češkimi državami med seboj podobni.

7 odstotkov BDP znaša izvoz storitev med članicami EU

0,5
odstotka delovne sile
migrira na notranjem trgu
EU

7

odstotkov BDP znasa iz
storitev med članicami EU

bo delavec, ki pride, definira podjetje iz ene članice opravljat delo v drugo, plačan enako kot domači delavci. Imel naj bi bolj ali manj enake pravice v dodatke. Obdobje za najdaljšo napotitev se bo po uveljavitvi direktive z dveh let skrajšalo na eno leto z možnostjo šestmesečnega podaljšanja. Najglasnejše so novemu sistemu nasprotovale vzhodnoevropske članice.

Nova, strožja pravila za voznike
tovornjakov in boljše pogoje
za njihovo delo, ki imajo spet
na mudi ponudnike v storitev z
vzhoda Unije, so še v stopotkih
odločanja.

Kaj pravijo v Sloveniji?

Robert Sever, direktor
za promet pri GZS, je kritičen do
ureditve, po kateri morajo biti
napoteni delavci iz tujih držav
plačani po minimalnim zahtevah,
ki veljajo v tej državi. Če se, na
primer, opravi prevoz iz Slovenije
v Nemčijo, mora biti voznik za čas
vožnje po Nemčiji plačan z mi-
nimalno nemško urno postavko.
S tem države članice omejujejo
konkurenco iz držav z nizjimi
plačami, je povedal Sever: »To
blaga in storitev.«

„kakovost projektila.“ Trg, definiran z zahtevo, da morajo ponuditi imeti Asfinagovo potrdilje uvljanja kakovosti, da »zaređenje« ne smejo voziti m od predaleč in podobno.

Bivajo drugje, v Sloveniji pa uživajo ugodnosti zdravstva in sociale

Tuji delavci V Slovenijo vsak delovni dan 185 državljanov BiH in 72 državljanov Kosova

Da tujec dobi dovoljenje za delo v Sloveniji, mora izpolnjevati le formalne pogoje. FOTO BLAŽ SAMEC

BEOGRAD, LJUBLJANA – V ŠOJO prihaja vse več ljudi iz držav nekdanje Jugoslavije. Naša veleposlaništva v teh državah so oblegana s prosilci za prebivanje pri nas, upravne enote v Sloveniji pa zasute s postopki.

MILENA ZUPANIČ

V prvih treh mesecih letos jih je največ prišlo iz Bosne in Hercegovine: naša država jim je izdala 9902 dovoljenja za začasno in stalno prebivanje v Sloveniji, marca v povprečju 185 vsak delovni dan. Na drugem mestu je Kosovo s 3319 državljanji, marca jih je prišlo vsak delovni dan 72. Na tretjem mestu je Srbija (3264), več kot tisoč je

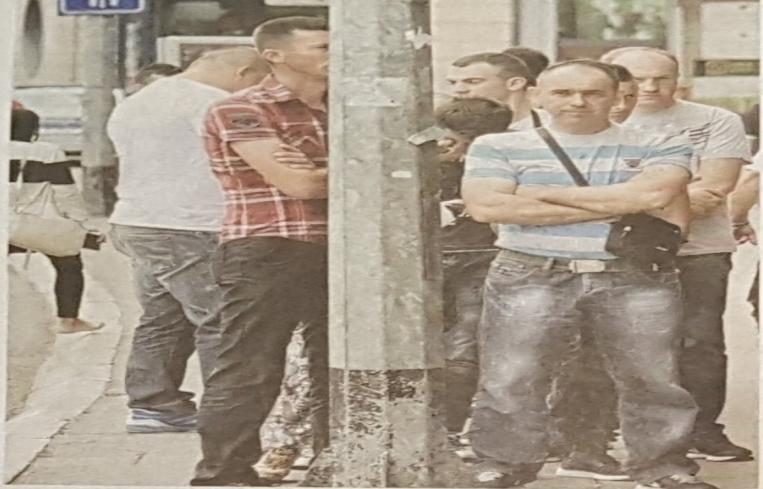
154.018

ljudi iz nekdanje Jugoslavije ima veljavno dovoljenje za bivanje v Sloveniji

prišlo Makedoncev, 725 Hrvatov. Gre za 58-odstotno povečanje izdanih dovoljenj v primerjavi s primi tremi meseci lani. Veljavno dovoljenje za prebivanje v Sloveniji ima 154.018 ljudi iz nekdanjih jugoslovenskih držav, od teh jih je v zadnjem letu prišlo približno 35.000 na novo. Prihajajo zaradi dela, po enem letu pa pripeljejo družine, prijatelje, znance.

Slovenija potrebuje delavce, a ne vseh in ne za vsako ceno, ugotavljajo na slovenskih veleposlaništvih, kjer edini vidijo nove prosilce v živo. Opozarjajo, da je nujno uvesti sito. Zakon je zdaj tak, da enoletno dovoljenje za bivanje lahko dobi vsak, ki izpolnjuje formalne pogoje. Slovenija sprejema tudi prosilce, ki jih Evropa zavrne, za skoraj tretjino pa je le odskočna deska v druge države Evropske unije, kjer delajo, medtem ko uživajo ugodnosti slovenskega zdravstvenega in socialnega sistema.

▶ STRAN 2

Gneča pred slovenskim konzulatom v Banjaluki FOTO VELJO TRIPČ

Za približno tretjino tujcev je Slovenija le odskočna deska

Preseljevanje »Šoping vizum« za Slovenijo, od tod kamorkoli po EU Slovenija potrebuje sito, kot ga imajo druge evropske države, menijo na veleposlaništvi

Veliko tujcev pri nas služi kruh v gradbeni panogi. FOTO JURE ERŽEN

BEograd, PRIŠTINA – Slovenija je za delavce iz držav nekdanje Jugoslavije že dolgo priljubljena destinacija. Dovoljenje za začasno prebivanje dobil vsak, ki izpoljuje formalne pogoje. A formalni pogoji so eno, dejansko stanje pa drugo, ugotavljajo konzularni predstavniki, ki so edini, ki vse prosilce vidijo in živo, ko pred vstopom v Slovenijo oddajo na veleposlaništvih svoj prstni odtis.

MILENA ZUPANIČ

Tujec lahko biva v Sloveniji turistično (za tri mesece), na podlagi delovnega dovoljenja (za leto dni) in na podlagi združitve družine pa tudi če je lastnik kapitala v Sloveniji. Teh je najmanj. Od 74.236 lani izdanih dovoljenj za bivanje tujcem v Sloveniji je večina izdanih na podlagi delovnih dovoljenj. Zanj mora tujec najprej najti delodajalca v Sloveniji, priložiti potrdilo o končani soli, o nezakonavnosti in o zdravstvenem zavarovanju. Delovno dovoljenje izda zavod za zaposlovanje, ki pred tem preveri, ali obstaja na slovenskem trgu dela povpraševanje po tem poklicu. Kaj opazijo na naših veleposlaništvih po državah nekdanje Jugoslavije, od koder prihaja v Slovenijo največ ljudi?

Iz Slovenije v Nemčijo

»Mnogi ne vedo, kam in h kateremu delodajalcu gredo delat. Povedo, da gredo v Stuttgart ali v München, torej v Nemčijo. Rečem, potem ste prišli na napako veleposlaništvo, moralib si na nemško,« pove Miha Vilar s konzularnega oddelka veleposlaništva v Beogradu. A postopek je že končan, slovenski zavod za zaposlovanje mu je že izdal delovno dovoljenje. Zaposlen bo pri podjetju v Sloveniji, v resnicni pa bo delal v Nemčiji ali kje drugje zunaj Slovenije. S posredovanjem delovne sile znatraj EU ni načeloma nič narobe, le da je iz Evrope že slišati očitke, da uvaža Slovenija delovno silo v EU dampinško; v

- Po enem letu lahko v Slovenijo pride bivat tudi delavčeva družina.
- Pojavlja se inovativna in nenavadna delovna mesta.
- Schengenska pravila za bivanje v EU so strožja kot slovenski zakon.

Sloveniji so dajatve nižje, zato je delavec iz Slovenije v EU cenejši.

Pojav se imenuje »šoping vizum«, saj mora tovrstno posredovanje delavce plačati, menda je cena do 3000 evrov, smo izvedeli na Kosovu. Vzrok za takšno posredovanje je tudi to, da imata Nemčija in Švica, kamor si delavci s Kosova najbolj želijo iti, v Prištini od tri do pet mesecov čakalne dobe že za oddajo vloge na svojih veleposlaništvih, celoten postopek za vstop v državo pa traja za kosovske državljane tudi do 18 mesecov. Tako se mnoge evropske države branijo pred prevelikim številom priseljencev. Novo delovno silo izvije s premislekom in usmerjeno glede na resnične potrebe. Slovenija tega sita nima, vloge pa rešuje v dveh do treh mesecih. Za množe je odskočna deska, s katere pridejo v EU hitreje, saj se lahko iz Slovenije premaknejo kamorkoli. Na veleposlaništvih ocenjujejo, da je transzitnih prisilcev za bivanje v Sloveniji do 30 odstotkov, torej približno 15.000.

Tuji, ki pridejo v Slovenijo na način »šoping vizuma«, so torej zaposleni v slovenskem podjetju, delajo pa zunaj Slovenije. Po enem letu lahko pride zaradi združitve družine – čeprav očetov v resnicni ni v Sloveniji – živet v Slovenijo tudi njihovi zakonski partnerji in otroci. S Kosovo jih prihaja največ v Kranj, Velenje in Celje, saj imajo tukaj že svoje sorodnike in znance od prej. V Kranju, denimo, so imeli na upravnih enotih februarja kar 600 vlog kosovskih državljanov. Ker jih je veliko in se med seboj družijo, se težko nau-

čijo slovenski jezik in se vključijo v slovenske šole. S približno 500 evri, kolikor dobi mati otroškega dodatka v Sloveniji za dva otroka, dobro živi na Kosovu, če so otroci še predšolski. To sta na Kosovu dve placi.

Nenavadni poklici

Druga anomalija, ki jo opažajo na veleposlaništvih, so inovativna delovna mesta, za katera so nekaterim tujcem izdana delovna dovoljenja. Denimo kuhar na gradbišču, perica na gradbišču pa komercialist, ki govorii arabski jezik in je muslimanske vere. Takšnih komercialistov seveda v Sloveniji ni, zato prisilcu izdajo dovoljenje za delo. Dovoljenje za delo v Sloveniji je dobila tudi prokuristica, ki ni vedela, kaj je prokurist, in ne zna nobenega

»Slovenija potrebuje delovno silo, a ne vsakršne, ampak kakovostno.«

jezika, razen albanskega, izvemo na enem od veleposlaništiev. Pojava sta povezana s tem, da so zaposlovenci za prisilcev iz držav nekdanje Jugoslavije v vse večjem številu tisti, ki so prišli od tam pred leti delat v Sloveniju, zdaj pa so ustanovili podjetje in zapošljujejo svoje prijatelje in znance ter jim tako omogočijo bivanje v Sloveniji.

Z zaposlovanjem »svojih« je potrevana tudi tretja težava – struktura prisilcev za bivanje v Sloveniji. Na veleposlaništvih opažajo, da so nekateri prestari za poklic, ki ga bodo opravljali (na primer več kot 60-letni gradbeni delavci) in neprimerni (denimo že dopoldne alkoholizirani prisilci, ki bodo šoferji avtobusov). Pravi razlog zaposlitve je najbrž omogočiti tujcu dostop do storitev v slovenskem zdravstvenem in socialnem sistemu. V državah nekdanje Jugoslavije je zdravstvo v zelo slabem stanju.

Schengenska pravila in Slovenija

Schengenska pravila za bivanje v EU so strožja kot slovenski zakon. Po njih lahko veleposlaništvo prisilca zavrne, če ugotovi, da iz kašnegakoli razloga ni primeren. Druge države EU se ravnajo po schengenskih pravilih, Slovenija pa le, kadar gre za transit, sicer pa ima Slovenija blažji zakon o tujcih.

Poseben primer je Kosovo. Tam potrebuje vsakdo za pot v EU, tudi za nekajdnevno, turistični vizum. Slovensko veleposlaništvo v Prištini zavrne od 30 do 40 odstotkov takih prisilcev, ker ugotovi, da ne izpoljujejo osnovnih pogojev: nimajo denarja za pot, ne dogovorjenega prenočišča oziroma prevoza za naprej. Če pa pride tak prisilec z dovoljenjem za delo (pri prijateljskem delodajalcu v Sloveniji), mu morajo izdati delovni vizum za leto dni. Marsikdo se »izgubi« v EU, saj se po izteku vizuma ne vrne več domov. Podobno ugotavljajo tudi v Beogradu: razcapanemu tranzitnemu potniku brez denarja, brez vozovnice za prevoz in dogovora za naprej po schengenskih pravilih zavrnejo nekajdnevni vstop v Slovenijo, ko pa pride z dovoljenjem za delo v Sloveniji, morda kupljeno po sistemu »šoping vizuma«, morajo istenju potniku izdati enotni vizum za prebivanje.

Spremenjena Slovenija 10Y. S

»Slovenija potrebuje delovno silo, a ne vsakršne, ampak kakovostno. Ocenjujem, da približno deset odstotkov sedanjih prisilcev ni primernih za delo. Slovenija potrebuje sito za bivanje tujcev, kot ga ima evropska zakonodaja, ki je bistveno bolj učinkovita in državovarna kot slovenska. V Nemčiji že recesija, najbrž se bo razširila tudi v Slovenijo. Kaj bo Slovenija po tem z vsemi temi delavci, ki jih zdaj brez vsakršnega premisleka uvaža? Zelo me skrbi, da bo ponovno nepripravljena. Skrbi me tudi za naše otroke, saj se bo Slovenija ob tolikšnem uvozu tuje delovne sile bistveno spremenila,« je dejal Miha Vilar z veleposlaništva v Beogradu.

The unique case of Slovenia

Investigating the problem of posted workers in Germany, the country to which Slovenia still sends more workers than to any other country, we found that in almost all cases of unfair practices there was a multilevel model. At the top, there is a German company which demands works to be done as cheaply as possible. They can't save money on material, as it doesn't vary in price, so they are stingy at the expense of the workforce.

"And what is the most common next step? They look across the border," affirms Claudia Gürkov. This is how we reach the next level, the level of subcontractors. These are either German or from the countries of the former Yugoslavia which are now EU Members. However, the key point has always been in Slovenia. "In Slovenia, there are dozens, if not hundreds of companies that have been exporting workers. But unlike other European countries, Slovenian companies don't send citizens of their own country. No; they have mostly exported foreign workers from the Balkans."

Slovenia is the biggest exporter of foreign workers to the West

Slovenia is a gateway to Europe for numerous workers from Bosnia and Herzegovina, Serbia, Macedonia and Albania.
Foto: Val 202

Slovenia Accused of Exporting Cheap Construction

Labour in Formal Complaint to European Commission

By STA, 06 Feb 2019, 10:20 AM [Business](#)

European Federation
of Building
and Woodworkers

[About the EFBWW](#)

[Building & Construction](#)

[EU Projects](#)

[European Works Councils](#)

[Safety and Health](#)

[Safety and Health
Asbestos Campaign](#)

[Wood, Furniture and
Forestry](#)

PRESS RELEASE: Formal complaint to the European Commission against Slovenia for the granting of 'illegal state aid' to companies that temporarily post workers abroad and for the disruption of the European internal market

Today (1 February 2019), the European Federation of Building and Woodworkers (EFBWW) submitted a request to the European Commission against Slovenia for granting illegal state aid to their companies when they post workers abroad. The request was submitted to European Commissioners Vestager and Bieńkowska, who are responsible for fair competition between companies and the internal market.

Slovenia has organised its national legislation in such a way that companies that temporarily post workers abroad receive considerable reductions in social security contributions. These reductions give these companies a significant financial

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANČNE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

(2) Za zavarovance iz tretjega odstavka 14. člena tega zakona se za plačo iz prejšnjega odstavka šteje plača, ki bi bila prejeta za enako delo v Republiki Sloveniji.

T: 01 478 38 00
F: 01 478 39 00
E: gfu.fu@gov.si
www.fu.gov.si

PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Plačevanje prispevkov za zavarovance – delavce v delovnem razmerju

Za napotene delavce je v skladu z drugim odstavkom 144. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 določeno, da se prispevki za socialno varnost plačujejo od plače, ki bi bila prejeta za enaka dela v Republiki Sloveniji. Navedena določba velja za delavce, napotene na delo v tujino, ki so v času napotitve vključeni v socialno zavarovanje po podlagi 002. Prispevke za socialno varnost ti zavezanci plačujejo tudi od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno s stimulacijami in bonitetami ter povračili stroškov v zvezi z delom, izplačanih v denarju, bonih ali v naravi (podrobno pojasnilo objavljeno na spletnih straneh FURS).

The European Hydra: Wages And Social Dumping – Competition Law As A Way Out

by [Susanne Wixforth](#) on 20th November 2018

The Spirit (or rather the Demon?) of the Law

Just as they respect “the spirit of the law” when moving their profits to tax havens, many companies can legally apply various beneficial employment models because, in the majority of cases, the legal constructs rely on national legislation.

In Slovenia, for example, social security contributions for posted workers are determined by the national minimum wage, not by their actual income. The reaction of companies to this kind of “offer” did not take long: There have been several cases of Bosnian workers being employed in Slovenia for one day before fulfilling their jobs in Germany.

Another model consists in capping the social security contributions of posted workers, e.g. in Romania and Bulgaria. The result of these provisions is obvious: Posted employees from the countries mentioned above are “cheaper” than workers from member states with more solidarity-based systems of social security.

Zares se veliko ni spremenoilo. Na Delavske svetovalnice v Ljubljani prihaja največ delavcev iz nekdanjih jugoslovenskih republik, največ iz Bosne, veliko iz Srbije in Makedonije, še najmanj iz Hrvaške. »Zdaj je precej Bolgarov, oglasilo pa se je tudi kar nekaj proslilcev za azil iz Iraka, Afganistana, Irana, Palestine, ki bi radi delali pri nas in jih zanimajo, kakšne imajo možnosti. Seveda imamo tudi slovenske delavce. Tudi slovenski delavec je v Nemčiji tuje,« pravi Goran Lukic, vodja Delavske svetovalnice. Ali pa v Avstriji. »Avstrijski oglas ponuja za fizično delo 2300 evrov po kolektivni pogodbi, 14. plačo, vse ok. Pri nas bi dobil minimalca, mogoče redno plačilo,« doda Lukic. »Del Slovenije je opustošen, ker se slovenski dnevni imigranti vozijo v sosednjo državo. Sušo zapolnjujejo delavce iz Bosne.«

Največ tujih delavcev pri nas dela v kovinski industriji, gradbeništvu, polagajo kable ... Vse več jih najde delo v skladističnih predvsem prek agencij za zaposlovanje. »Hit sezone je zdaj mesarstvo,« meni Lukic. »Pri nas ni več mesarjev. Zdaj jih panično išejo. Predelovalna industrija bi imela velike težave, če ne bi bilo agencijskih oziroma imigrantskih delavcev. Ta raven fizičnega dela je vse bolj domena imigrantskih delavcev. Delovna mesta na srednjem vodstveni ravni in navzgor zasedajo slovenski delavci. To je na žalost naša slika.«

Obrtniško rudarjenje

Smo v Grivicih, majhni vasi, le nekoliko kilometrov oddaljeni od Tuzle. Vračamo se po gosto z vprašanji, vedno novimi in zares tudi že velikokrat ponovljimi, da bi si mogoče le sestavili sliko absurdnega dela vaščanov in lažje razumeli, zakaj se je sicer po neučradnih podatkih iz Bosne in Hercegovine od leta 2013 do začetka 2019 izselilo več kot 200.000 ljudi. Tiste dneve, ko jim razmere dovoljujejo, z lopatami in krampi kopijo globoke jame v upanju, da bodo naleteli na premog. Če ne bi po golčavi, siveni gruču, kjer ne raste niti bilka, ležale plastične steklenice, bi bili prepričani, da se je v tem delu Bosne čas zavrel za nekaj stoletij nazaj.

Sead, ki je videti kot vodja majhne skupine obrtniških rudarjev, tujino dobro pozna. Med zadnjo vojno so z mamo in sestro prebežali v Nemčijo. Živelj so v kasarni, a šolo je vseeno končal. Z mamo sta se vrnila domov, starejša sestra je ostala in ji ni prav nič žal. »V Nemčiji pere in lika perilo in se ima v redu,« pravi Sead.

Njegov oče, ki je pred vojno delal v rudniku Banoviči, se jim je v Nemčiji pridružil leta 1995. Od takrat je v tujini. Zdaj je zaposlen v slovenskem podjetju, ki trenutno gradi v Italiji. Zasluži približno devet evrov na uro. Sead nima te srče. Ko je v letih 2007 do 2011 delal v Sloveniji za bosanskega kooperanta, je dobil tri evre na uro.

»Enostavno se mi ni splačalo in sem se raje vrnil v Bosno,« pove. »Žena končuje tehnoško fakulteto za varovanje okolja. Ne verjamem, da bo kdaj pri nas dobila službo.« Zato bi spet šel v tujino, tudi v Slovenijo, vendar takrat z družino. Sam nikoli več.«

Lukic
ovic

o zaznamovana
eracija mla-
o govoril
si: »ne
o svo
rivi
di
vje

996 – formula prihodnosti

NA KITAJSKEM SE JE NEDAVNO RAZVNELA BURNA POLEMIKA V ZVEZI S FORMULO »996«. TA FORMULA OZNAČUJE DELOVNI ČAS OD DEVETIH ZJUTRAJ DO DEVETIH ZVEČER, IN TO ŠEST DNI V TEDNU.

Alibabi, morate biti pripravljeni na 12-urno delo, zakaj bi sicer sploh prišli v Alibab? Mi ne potrebujemo ljudi, ki udobno delajo po osem ur dnevno.«

Vse to je popovl...

mogni začeli podaljšani delovni čas dojemati kot navado, tako da so prenehali postavljati meje na delovnem mestu, prezivijo 35 ali 40 ur ted...

na delovnem mestu, prezivijo 35 ali 40 ur ted... tem sploh tega tveganja Ce vpraša- 72 ur dela more biti

12-urni delavnik, trend prihodnosti

Napačno! – so se znova oglastili strokovnjaki, saj so vse dosedanje študije pokazale, da se zaposleni, ki delajo 10 do 12 ur na dan, pogosteje motijo, da jih hitreje prizadene izgorelost in tudi bolj verjetno pridejo do točke, ko preprosto dajo odpoved. Če tega ne storijo,

dalo do točke, ko so do konca začnejo po tem, ko so se grobo izmognani, lenariti ali pa se grobo vesti do strank in kolegov. Vse to na koncu podjetje stane veliko več, kot če bi se držalo »bolj humanega« delovnega časa, kajti študije so prav tako pokazale, da globalna podjetja izgubijo več kot 300 milijard dolar-

manj so smiseln, polni in vredni ter vse bolj – prazni. Zame kot prekorno delavko so prazniki, pa tudi sobote in nedelje, sicer za več kot desetletje skorajda izginili z radarja, vsaj v smislu, da je to dela prost dan. V zdanjem času pa sta me depresija in izgorelost nemilo opomnili, da je treba kljub nenehni skrbi za preživetje vsaj od časa do časa odnehati ter se povzati s seboj in s stvarmi, ki so večje od vseh nas.«

Avstrija s povečano administracijo in visokimi kaznimi ščiti lasten trg?

Učinki avstrijskega zakona o preprečevanju plačilnega in socialnega dampinga

Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo, kjer velja prost pretok kapitala, blaga in storitev, so na avstrijskem trgu slovenski gospodarstveniki imeli manj, kot bi lahko.

Dosegli zastraševanje naročnikov

Z nesorazmerno visokimi kaznimi in administrativnimi bremeni pa je zakonodajalec pri tujih ponudnikih storitev dosegel tudi strah vzbujajoč učinek, pa je prepričan strokovni sodelavec na Vrhovnem sodišču RS **Rajko Knez** s Pravne fakultete Univerze v Mariboru: "Še

pomembnejši vidik se mi zdi pa ta, da so ta isti, strah vzbujajoč učinek prenesli na same naročnike v Avstriji, ki so soodgovorni za početje izvajalca. S tem so dosegli tisto, kar ni cilj notranjega trga, in kaže na bistvo, da s tem dajejo prednost domačim ponudnikom storitev."

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 170/18
Luxembourg, 13. november 2018

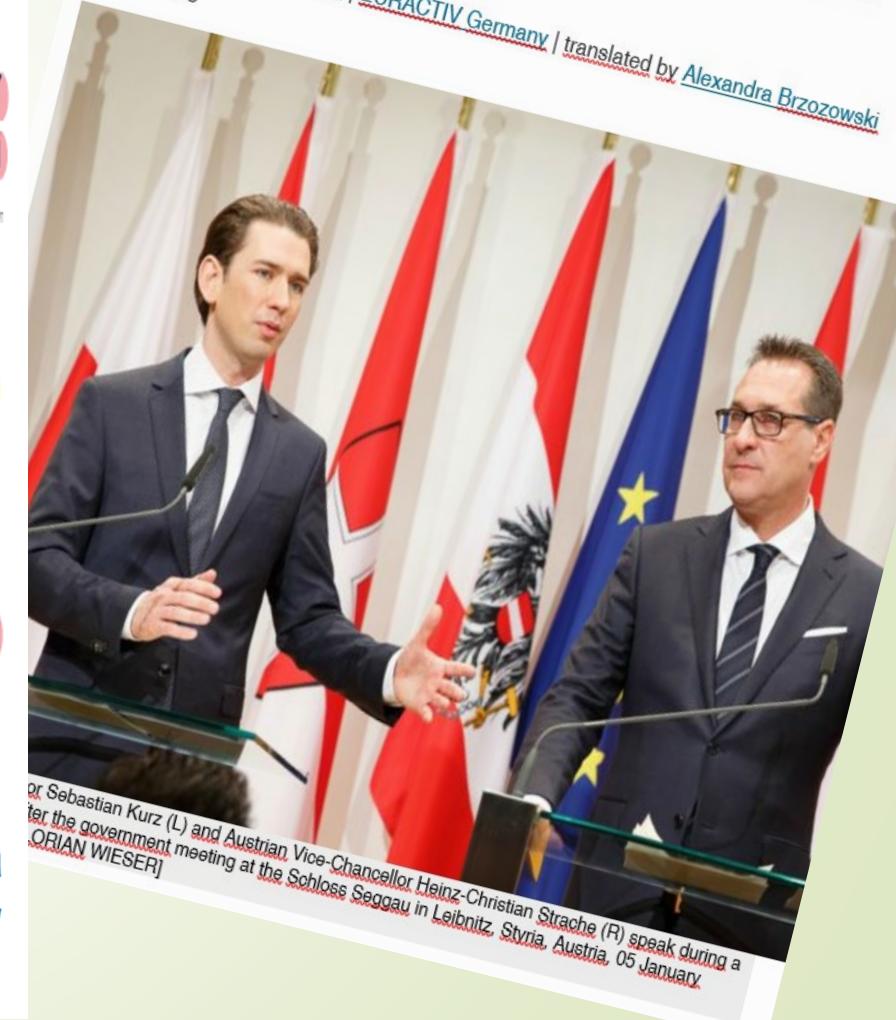
Sodba v zadevi C-33/17
Čepelnik d.o.o./Michael Vavt

Ureditev države članice, ki omogoča, da se prejemniku storitve naloži ustavitev plačil in plačilo varščine za zavarovanje plačila morebitne denarne kazni, ki bi lahko bila naložena izvajalcu storitve s sedežem v drugi državi članici za kršitev delovnega prava prvonavedene države članice, je v nasprotju s pravom Unije

Taka nacionalna ukrepa presegata to, kar je nujno za uresničitev ciljev varstva delavcev, boja proti goljufijam, zlasti socialnim, in preprečevanja zlorab

Družba Čepelnik s sedežem v Sloveniji je za Michaela Vavtija opravila storitve s področja gradbeništva v vrednosti 12.200 EUR. Te storitve so napoteni delavci opravili v hiši M. Vavtija v Avstriji. M. Vavtij je družbi Čepelnik plačal 7000 EUR predplačila.

Austria wants to cut family benefits for children living abroad
By [Herbert Vytiska \(Vienna\)](#) | [EURACTIV Germany](#) | translated by [Alexandra Brzozowski](#)
9. jan. 2018

Pravni vidik

Prosto gibanje delavcev

- delavec se integrira v gostuj. DČ
- davki in soc. ugodnosti GDČ
- derivativne pravice

Prosto opravljanje storitev

- ni integracije v GDČ
- napoteni delavci
- pravila izvirne države (vedno?)

Problematika prekarnih delavcev

Problematika socialnega dumpinga

Posledice:

► Socialni dumping:

- zapiranje DČ in „manj“ notranjega trga
- parcialne zakonodaje DČ – več varstva nacionalnega trga storitev – več dezintegracije
- manj zaupanja v EU
- DČ želijo več ovir za oprav. storitev, manj je posledično (primerne) konkurence
- manj sinergije – manj napredka

Prekarstvo:

Precarious work leads to precarious lives

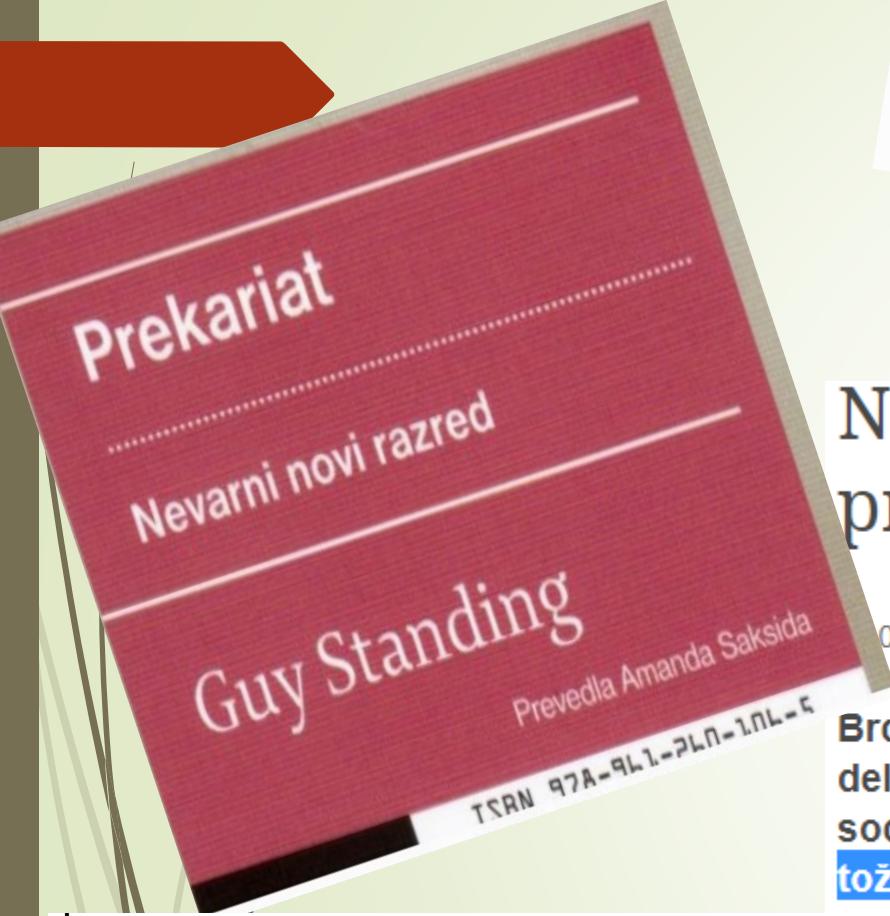
by Sinead Pembroke on 14th January 2019 [@TASCblog](#)

In Ireland the absence of universal health- and childcare makes the insecurity of precarious work even greater.

When it comes to securing a home, precarious workers speak about being precluded from purchasing a property, with many forced to live in their family home because they cannot afford to rent or buy. For others, renting is the only option, even though viewed as unaffordable, unsustainable and insecure. The combination of rising rents and forced evictions leads to extensive periods of hidden homelessness.

Kot je nakazala v pogovoru, pa bi bilo nujno ukrepanje na področju prekarnih oblik dela, ki se širijo že več desetletij. Sem spadajo trajno opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi za določen čas, študentsko delo, agencijsko delo, delo samozaposlenih, ki ima vse znake delovnega razmerja, ne pa tudi pravic s tega naslova, delo pri podizvajalcih, in ne pri naročnikih, in tako dalje, je naštela.

- Ranljiva skupina, ki potrebuje pomoč oblasti
  - strah in frustracije
  - ogrožanje staranja
  - manjše megenerac. sodelovanje
  - prikrita brezdomnost
  - padanje rodnosti
  - ni osamosvojitve
  - vpliv na demokracijo
  - vprašanje dostojanstva
(physical well-being)

MARIAT |
MARKO FUNKL |
GIBANJE ZA
DOSTOJNO DELO |
ANJA KOPAČ
MRAK

Objavljeno
03. maj 2015 23:00

»Ministrica Kopačeva, prekariat je tempirana socialna bomba!«

Marko Funkl je v imenu Gibanja za dostojo delo posvaril pred ignoranco prekarnih delavcev.

Na delovnih sodiščih v zadnjem času pogosti spori prekarnih delavcev in tožbe zaradi mobinga

05.2019 15:33

Brdo pri Kranju, 13. maja (STA) - Na Brdu pri Kranju danes poteka akademija ob 25-letnici delovnega in socialnega sodstva. Kot so ob tem sporočili z Višjega delovnega in socialnega sodišča, so sodišča v 25 letih rešila veliko sporov. **V zadnjem času so pogoste predvsem tožbe prekarnih delavcev**, povečuje pa se tudi število vloženih tožb zaradi trpinčenja na

u.

Putting Europe's invisible precariat in the spotlight

by Mark Bergefurd and Jaana Ylitalo on 18th April 2019 @mdbergefurd

The European Commission's latest *Employment and Social Developments in Europe* report reveals record employment in the EU, with nearly 240 million Europeans in employment in 2018. Yet, there is little reason to celebrate this much-touted number: both high-paying and low-paying jobs are on the rise, while the availability of medium-earning jobs is shrinking rapidly.

Rešitve:

1) Kot že videno pri krizah (v EU): **gašenje** in **arhitektura**

- razlaga primarnega EU prava (in ustavnega prava)
- kreiranje naci. pravil / sekundarnega prava

European Pillar of Social Rights in detail

Making the European Pillar of Social Rights a reality for citizens is a joint responsibility. While most of the tools to deliver on the Pillar are in the hands of Member States, as well as social partners and civil society, the European Union institutions – and the European Commission in particular – can help by setting the framework and giving the direction.

2) Ustaviti asimetrijo in obrniti smer podjema